

GONITWA (37) *sb f*

gonitwa (34), **gońtwa** (3); gonitwa : gońtwa *Mącz* (5 : 3).

o oraz a *jasne*.

sg *N* gonitwa (3). ◇ *G* gonitwy (6). ◇ *A* gonitwę (4) [*w tym*: -e (1)]. ◇ *L* gonitwie (5). ◇ *pl N* gonitwy (9). ◇ *G* gońtw (1). ◇ *A* gonitwy (6). ◇ *L* gonitwach (3); -ach (2) *SkarŻyw*, *WujNT*, -äch (1) *RejZwierc*.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI(XVIII) i XVIII w*.

1. Zawody, turniej, potykanie się (zwłaszcza rycerskie); *certamen*, *stadium Mącz*, *Cn*; *agon*, *ars ludicra armorum*, *curule certamen*, *curulis dimicatio*, *decursus*, *equiria*, *haticus ludus*, *ludicri concursus*, *ludicrum Martiale*, *ludus Troiae*, *militia imaginaria Cn* (36) : Krol thež Fráncuľki w gonitwie domowej zábit *BielKron* 238v, 237, 421v; *Mącz* 32d, 33a, 38a; Niechayže by były częŝte/ y koŝtowne vczty/ tańce/gonitwy *GórnDworz* li2v; y dla tego wynálezione ľá od ludzi tańce/ bieľiady/ gonitwy/ y ine ku ná páľieniu oczu zabáwy. *GórnDworz* O2, E2v, N4v, Bb3v; *StryjWjaz* C4; Gdy Cefarz práwi był w Trewierze á ná widokách y gonitwách zábawiał ľię po obiedzie: kilá par dworzánow iego/ ľzli ná przechaczkę [!] do ogrodow *SkarŻyw* 76; *StryjKron* 727; Hippomachia – Zbiianie ľie albo gonitwa na koniach. *Calep* 484a; Bo y w gonitwách prácuiący nie bierze wieńcá/ ážby práwnie wygraľ. *WujNT* 2. *Tim* 2/5, s. 476 *marg*.

W charakterystycznych połączeniach: gonitwę czynić, sprawować (2), stroić, wydawać; gonitwa (jest) sprawowana (2); gonitwy czynienie.

Szeregi: »(i)gra, (i, albo) gonitwa« (3): Rozmáite były gry y gonitwy ľpráwowáne Rycerľkie *BielKron* 408v, 414v; niech im igry ábo gonitwy iákie wydawáią [*ludi eis frequentes instituantur*] *ModrzBaz* 117v. [*Ponadto przy innym szeregu 1 r.*].

»igrzysko i gonitwa« (1): A íľz ná tym mieyľcu gdzie te igrzyľká y gonitwy czyniono/ był ryty obraz Cefarzowej Eudoxyey *SkarŻyw* 89. [*Ponadto przy innym szeregu 1 r.*].

»gonitwa i potykanie« (1): žeby tež gonitwy zá tarczą/ y potykánie kiryśnikow/ y ínŝe tákowe ćwiczenia ľpráwowáli [*hastiludia et cataphractorum conflictum fieri iubeant, et alias militares exercitationes instituant*] *ModrzBaz* 111v.

»gonitwa, szermowanie (a. szermirstwo)« (4): *RejZwierc* 165; *Mącz* 454a; *GórnDworz* E6; dľugo káždego dniá tańce y krotochwile rozmáite/ gonitwy/ ľzermowánia/ y ínŝe Rycerľkie igrzyľká były ľpráwowáne. *StryjKron* 727. [*Ponadto przy innym szeregu 1 r.*].

»turnie(j) (a. turnir), (a, albo) gonitwa« [*szyk 5 : 3*] (8): *BielKron* 414v; Pulvis item, Mieyľce álbo plác piaskiem powieziony dla gońtwy á turnieyów czynienia. *Mącz* 331b, 454a; Thákiež tež w Turnieiu/ w gonithwie/ w máľzkárách/ ľwietne á dobrze zľáczzone bárwy/ máią w ľobie grácią *GórnDworz* L7, O2, Kkv; Abowiem pátrž gdy pánu iákiemu álbo kľážęciciu co ľie foremneho pozdárzy/ álbo w turniru iákim/ álbo w gonitwie iákiey/ iákož to pocźciwemu pánu nic nie ľzkodzi *RejZwierc* 50v, 165.

»gonitwa albo zapaśnictwo« (1): *Certamen sibi instituere cum aliquo*, W gonitwę álbo w zapaśnictwo ľie s kim wdác. *Mącz* 413c. [*Ponadto przy innym szeregu 1 r.*].

»zawod, (albo) gonitwa« (2): *Stadium*, *Latine curriculum*, Zawód/ to yeľt plác do zawodu do gońtwy. *Mącz* 411d, 40d.

W przeni (2) :

Zwrot: »gonić gonitwę« (1): Goń dobrą gonitwę wiary [*Certa pulchrum certamen fidei*] *BudNT* 1.*Tim* 6/12.

Szereg: »gonitwa, zawód« (1): Gonitwem dobrą odprawił/ zawodum dokonał [*Bonum certamen certavi, cursum consummavi*]/ wiąrem záchował. *WujNT* 2.*Tim* 4/7.

2. Dziesięcina płacona duchowieństwu z łanów kmiecych (1) :

Zestawienie: »dziesięcina w gonitwę« (1): Ale ielli przereczony zaftáwnik chciałby roboty fwe rozfzerzyć/ zganiáiac kmiecie/ á orzac pola ich: tedy z pól onych kmieci/ które orze/ będzie powinien plácić dzieięćinę w gonitwę [*decimam in Gonitwa solve tenetur JanStat* 231] *SarnStat* 189.

3. [Gonienie, ściganie; tu o zwierzynie: Bárzo podłe to fzczenię vroście ná fzczwánie. Ponim polney gonitwy prozno fie fpodziewáć *BielawMyśl Cv*; Vczyń w polu pofzczuwały bezzębą gonitwę/ Niech zapráwną psi młodzi máią z źwierzem bitwę. *BielawMyśl Cv*.]

Synonimy cf GONIENIE.

Cf **GONIENIE, GOŃBA, GOŃCZA**

sZZa